Assen, 10 november 2026
Ons kenmerk: 1004686

MAATWERKBESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE

Maatwerkhouder : [redacted]
Activiteit : Schadebestrijding zwarte en bruine rat
Locatie : Provincie Drenthe (toegelicht in bijlage 1)

Aanvraag
Op 23 juni 2026 hebben wij een verzoek ontvangen tot het stellen van maatwerkvoorschriften over het gebruik van een luchtdrukgeweer bij het bestrijden van de bruine rat (*Rattus norvegicus*), zwarte rat (*Rattus rattus*) en verwilderde duif (*Columba livia domestica*).

Besluit
Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben, met inachtneming van de artikelen 11.31 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en de artikelen 11.76, 11.79 en 11.83 van het Bal, besloten aan de heer [redacted] op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een maatwerkbesluit, zoals bedoeld in artikel 4.5 van de Omgevingswet (Ow) te verlenen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in:

- Artikel 11.76 van het Bal waarbij het gaat om:
  Lid 1 1. Een geweer wordt ter uitvoering van de wet alleen gebruikt op een jachtveld met
  a. een aaneengesloten oppervlakte van ten minste 40 ha, per jachthouder die in zijn hoedanigheid als jachthouder is gerechtigd tot het uitoefenen van de jacht in dat jachtveld; en
  b. afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van ten minste 150 m kan worden beschreven
- Artikel 11.79 van het Bal waarbij het gaat om:
  Lid 2 Een geweer heeft een gladde loop met een kaliber van ten minste 24 en ten hoogste 12 of een getrokken loop met een nominaal kaliber van ten minste .22 inch of 5,58 mm.
  Lid 5 Een geweer is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker.
  Lid 6 De munitie die wordt gebruikt in een geweer bestaat uit hagelkorrels met een doorsnede van 3,5 mm of minder of uit kogelpatronen, mits:
  a. de hagelkorrels geen metallisch lood bevatten; en
  b. de kogelpatronen geen militaire kogelpatronen zijn, met inbegrip van fosfor- of lichtspoorpatronen, kogelpatronen met volmantel of kogels die niet vervormen bij het treffen.
- Artikel 11.83 van het Bal waarbij het gaat om:
  Lid 1. Het geweer wordt niet gebruikt:
  a. voor zonsopgang en na zonsondergang;
  b. binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, bedoeld in artikel 5.165a van het Besluit kwaliteit leefomgeving, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen.

Daarnaast is ook bestrijding van de verwilderde duif (*Columba livia domestica*) aangevraagd. Hiervoor is op 28 september 2026 om aanvullende gegevens gevraagd. Er is verzocht de aard, locatie, omvang en ernst van de overlast of schade en de noodzaak van bestrijding nader toe te lichten.

Uit de aangeleverde gegevens blijkt dat bestrijding mogelijk wenselijk is wanneer sprake is van overlast door duiven in stallen, bijvoorbeeld ter voorkoming van vervuiling van veevoer. De aanvrager

heeft echter aangegeven dat op dit moment geen concrete situatie of locatie bekend is waarvoor bestrijding van verwilderde duiven noodzakelijk is. Hierdoor is onvoldoende onderbouwd dat sprake is van een actuele noodzaak voor bestrijding. Om die reden wordt de aanvraag, voor zover deze betrekking heeft op de verwilderde duif (*Columba livia domestica*), afgewezen.

Voorschriften

1. Dit besluit is specifiek toegewezen aan de heer [redacted] (hierna: maatwerkhouder) en kan uitsluitend gebruikt worden zolang maatwerkhouder werkzaam is voor een bedrijf dat zich bezighoudt met plaagdierenbestrijding. Maatwerkhouder kan als zelfstandig ondernemer werkzaam zijn, indien hij ingeschreven staat bij de Kamer van Koophandel. In het geval dat er in loondienst wordt gewerkt dient de houder van dit maatwerkbesluit in bezit te zijn van een schriftelijke werkgeversverklaring waaruit blijkt dat maatwerkhouder zich bezighoudt met plaagdierbestrijding.
2. Maatwerkhouder dient desgevraagd een bewijs van deelname aan de cursus "Rattenpreventie en -bestrijding met warmtebeeldcamera en persdrukgeweer op basis van IPM" gegeven door een RPMV erkende opleider te kunnen overleggen.
3. Dit maatwerkbesluit is slechts geldig voor het gebruik van een luchtdrukgeweer ten behoeve van de bestrijding van de bruine rat en de zwarte rat.
4. Dit maatwerkbesluit mag 24 uur per dag worden gebruikt.
5. Er mag gebruik worden gemaakt van een kunstmatige lichtbron, vizier met beeldomzetter en elektronische beeldversterker.
6. Er mag gebruik worden gemaakt van een luchtdrukgeweer al dan niet voorzien van een geluiddemper die uitsluitend geschikt is voor luchtdrukwapens.
    a. Voor het gebruik van een demper dient aanvullend toestemming te zijn verkregen van het Ministerie van justitie, behalve voor dempers van luchtdrukwapens die niet op vuurwapens te monteren zijn.
7. Voor het vervoer van het luchtdrukgeweer al dan niet voorzien van demper, over de openbare weg is een op naam gesteld draagverlof (WM-verlof) verplicht.
8. Een luchtdrukwapen voor bestrijding van de bruine en zwarte rat dient een minimaal kaliber van 4,5 mm. (.177 inch) en een maximaal kaliber van 5,5 mm. (22 inch) te hebben. Daarnaast dient een luchtdrukgeweer voor bestrijding van de bruine en zwarte rat een maximale mondingsenergie van 35 joule te hebben.
9. Er mogen projectielen (pellets) in plaats van munitie worden gebruikt.
10. Dit besluit met maatwerkvoorschriften mag gebruikt worden op erven en binnen gebouwen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Als grens van een erf wordt aangehouden het kadastrale bouwvlak van het betreffende perceel.
11. Er mag slechts gebruik gemaakt worden van dit maatwerkbesluit mits er schriftelijke toestemming is van de grondgebruiker. Uit deze schriftelijke verklaring dient te blijken dat de uitvoerder toestemming heeft om op de betreffende gronden de bruine en zwarte rat te bestrijden.
12. De gebruiker dient te voldoen aan de eisen aangaande de wettelijke aansprakelijkheid conform artikel 11.78 Bal.
13. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van de volgende documenten (papier of digitaal) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren:
    a. Een kopie van dit besluit;
    b. Een geldig identiteitsbewijs;
    c. Een grondgebruikersverklaring zoals bedoeld in voorschrift 11;
    d. Een bewijs (schriftelijk of digitaal) van deelname aan de onder voorschrift 2 genoemde cursus;
    e. Een werkgeversverklaring, zoals omschreven in voorschrift 1.

14. Dit besluit met maatwerkvoorschriften is geldig in de gehele provincie Drenthe rekening houdend met voorschrift 11.
15. Dit besluit is geldig vanaf 1 dag na verzending van dit besluit tot 5 jaar na de verzending van dit besluit.
16. De volgende bijlage maakt deel uit van dit besluit:
    a. BIJLAGE 1: MOTIVERING VAN HET BESLUIT

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

,

Afschrift aan:
- Faunabeheereenheid Drenthe (digitaal);
- BIJ2 Unit Faunafonds (digitaal).

Bezwaar
Bent u het niet eens met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag van verzending ervan, hiertegen een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. De dag van verzending is de dagtekening van het besluit. Voor meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift verwijzen wij u naar www.provincie.drenthe.nl/bezwaarprocedure.

BIJLAGE 1: MOTIVERING VAN HET BESLUIT

1. Verzoek maatwerkvoorschriften

1.1. Verzoek

Op 23 juni 2026 is door ons een verzoek ontvangen tot het stellen van maatwerkvoorschriften over het gebruik van het luchtdrukgeweer ten behoeve van het uitvoeren van rattenbestrijding. Het verzoek heeft betrekking op de artikelen 11.76, lid 1; 11.79, lid 2 en 5; 11.83, lid 1 onder a van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De aanvraag is ingediend door de heer [redacted]

1.2. Verzochte maatwerkvoorschriften

Er wordt verzocht om met de maatwerkvoorschriften toestemming te verlenen om onderstaande mogelijk te maken:

- Om het luchtdrukgeweer te gebruiken buiten de gronden zijnde jachtvelden;
- Om het luchtdrukgeweer te voorzien van nachtzichtapparatuur en geluidsdemper;
- Om munitie en druk te gebruiken die gepast is voor een luchtdrukgeweer ten behoeve van rattenbestrijding;
- Om het luchtdrukgeweer voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de bebouwde kom te gebruiken.

1.3. Locatie

De aanvraag is gedaan voor de gehele provincie Drenthe, met inbegrip van de bebouwde kom en gronden niet zijnde een jachtveld.

1.4 Motivering aanvraag

De aanvrager verzoekt om maatwerkvoorschriften om, in het kader van zijn werkzaamheden als professionele plaagdierbestrijder, gebruik te mogen maken van een luchtdrukgeweer in combinatie met nachtzichtapparatuur.

Tot 1 januari 2024 was het op grond van een ontheffing Wet natuurbescherming mogelijk om bruine ratten te doden. Onder de Omgevingswet kan dit middels een maatwerkvoorschrift. Landelijk wordt het gebruik van rodenticiden gedemotiveerd. Daarnaast wordt in de nabije toekomst het gebruik hiervan wettelijk steeds meer beperkt. De bruine en zwarte rat genieten los van de specifieke zorgplicht geen bescherming vanuit de Omgevingswet. Dit vanwege de grote schade die de dieren veroorzaken en de ziekten die overgedragen worden, zoals de ziekte van Weil. Ratten kunnen bij agrarische bedrijven een plaag zijn en overlast en schade aanrichten, bijvoorbeeld knaagschade aan voederopslagen en oogst die daardoor kunnen verschimmelen of onbruikbaar worden. Daarnaast is schade aan kabels en leidingen een groot probleem. Dit kan uiteindelijk leiden tot stalbrand. Eén van de middelen die zijn toegestaan binnen de Omgevingswet is het geweer. Met name binnen de bebouwde kom, op erven en in gebouwen is het gebruik van zowel hagel- als kogelgeweren problematisch en vaak onveilig. Daarnaast is er een behoorlijke kans op beschadigingen van goederen en eigendommen. Het gebruik van een lucht-, gas- of veerdrukwapen kan hier uitkomst bieden, het is bij verantwoord gebruik minder risicovol dan het gebruik van hagel- en kogelgeweren. Er zijn momenteel veel krachtigere lucht-, gas en veerdrukwapens op de markt dan tot voor kort gebruikelijk was. Deze geweren werken onder meer met perslucht afgegeven vanuit een reservoir tot wel 250 bar. Deze wapens vormen daarmee een goed alternatief voor vuurwapens voor het bestrijden van ratten. Vanuit praktijkervaringen (onder meer Groot-Brittannië, maar ook het KAD) blijkt dat pellets vanaf een kaliber .177 krachtig genoeg zijn om een rat direct te doden. Gezien de nacht actieve leefwijze van ratten en het feit dat zij vaak voorkomen in

bebouwde en agrarische omgevingen, is het gebruik van hulpmiddelen zoals nachtzichtapparatuur essentieel voor een veilige en effectieve uitvoering van de werkzaamheden.

De maatwerkvoorschriften zijn daarom noodzakelijk om op verantwoorde wijze invulling te geven aan de bestrijding van ratten binnen en buiten de bebouwde kom, met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving.

Motivering aanvullende opleiding
Met het maatwerkbesluit kan binnen gebouwen, binnen de bebouwde kom en op erven op ratten worden geschoten. Hier zijn doorgaans meer mensen, gezelschapsdieren en landbouwdieren aanwezig dan op een jachtveld. Daarbij bevinden personen zich doorgaans binnen een kortere afstand van de afschotlocatie. Daarnaast wordt met een luchtdrukgeweer geschoten (niet met een kogel- en hagelgeweer) en wordt met een lage mondingsenergie op doelen tussen de ca. 5 en 25 meter geschoten, waarbij projectielen (pellets) in plaats van munitie worden gebruikt.
Deze vorm van rattenbestrijding vereist specifieke kennis en vaardigheden, waaronder kennis van Integrated Pest Management (IPM), het veilig gebruik van PCP-apparatuur, schietvaardigheid op korte afstand en het werken in de nabijheid van bebouwing en andere aanwezigen.

Bij de reguliere jachtopleiding wordt geen aandacht besteed aan rattenbestrijding en wordt de schietvaardigheid getoetst op doelen die op minimaal 50 meter afstand staan. Ook wordt niet getraind op nachtzichtmiddelen. Daarnaast wordt enkel getraind op het gebruik van een kogel- en hagelgeweer, niet op het gebruik van een luchtdrukgeweer. Er wordt tijdens de jachtopleiding gefocust op afschot in een jachtveld, niet op afschot binnen gebouwen of op erven.

Het college acht het, gelet op het voorgaande, proportioneel om ter nadere invulling van de zorgplicht als bedoeld in artikel 11.27 van het Bal voor rattenbestrijding een aanvullende opleiding te vereisen.

2. Wettelijk Kader
De Omgevingswet (Ow) en bijbehorende regelingen is het nationale wettelijke kader voor de toetsing van activiteiten, plannen, projecten en handelingen met mogelijke gevolgen voor de belangrijkste natuurwaarden van de Natura 2000-gebieden en voor de soortenbescherming van in Nederland in het wild levende planten en dieren. De Omgevingswet kent drie beschermingsregimes, voor:

- De Vogelrichtlijnsoorten (artikel 11.37-11.40 Bal);
- De Habitatrichtlijnsoorten (artikel 11.46-11.48 Bal);
- De Andere soorten (nationaal beschermd) (artikel 11.54 Bal).

In artikel 11.24 Bal is geregeld dat GS bevoegd gezag zijn om maatwerkvoorschriften op te stellen.
In artikel 11.31 Bal is geregeld voor welke artikelen (verbodsbepalingen) GS met een maatwerkvoorschrift kunnen afwijken van verbodsbepalingen.
Het gaat om afwijken van de bepalingen in paragraaf:
- 11.2.8 Bal.

Voor het bestrijden van ratten zijn van belang de bepalingen in paragraaf 11.2.8 Bal. Deze bepalingen gaan over het gebruik van het geweer.
- Artikel 11.76, eerste lid Bal regelt de omvang van het jachtveld. Bij afwijken daarvan moet dat via een maatwerkvoorschrift.

- Artikel 11.79, tweede lid en vijfde lid en zesde lid Bal regelen het gebruik van kalibers en mondingsenergie van het geweer en het verbod op kunstlicht en nachtzichtmiddelen op het geweer en het gebruik van de munitie. Afwijken kan via maatwerkvoorschrift.
- Artikel 11.83, eerste lid Bal regelen het respectievelijk verbod op gebruik van het geweer na zonsondergang en voor zonsopkomst, alsook het verbod om het geweer in de bebouwde kom te gebruiken.

3. Beoordeling verzoek

3.1. Bruine rat en zwarte rat

Bruine rat en zwarte rat zijn van oorsprong beide exoten die lang geleden door de scheepvaart vanuit Azië naar Europa zijn gebracht. Bruine rat is van deze soorten het meest wijdverspreid. Het verspreidingsgebied van bruine rat strekt zich uit over de gehele wereld. Bruine rat komt voor in allerlei soorten leefgebieden en is een cultuurvolger. De soort leeft bij boerderijen, woningen, stallen, pakhuizen, fabrieken, winkels en stortplaatsen. In waterrijke gebieden komt bruine rat ook in agrarische gebieden voor. Zwarte rat is in Nederland minder algemeen. Wereldwijd kent de soort wel een groot verspreidingsgebied. Na de komst van bruine rat in Europa is de populatie zwarte rat achteruitgegaan. Waarschijnlijk is deze achteruitgang veroorzaakt door concurrentie tussen beide soorten.

Ratten zijn cultuurvolgers en komen daardoor veelvuldig voor in de directe leefomgeving van mensen. Er kan gemakkelijk overlast ontstaan, omdat deze soorten gebruik maken van voedselaanbod en schuilgelegenheden die wij onbewust en onbedoeld voor ze creëren. Ratten zullen in de omgeving aanwezig blijven en kunnen snel in aantal toenemen als bovengenoemde factoren aanwezig zijn. Deze soorten zijn van oudsher bestreden in het kader van het voorkomen van overlast en het beschermen van de volksgezondheid.

3.2. Preventie en alternatieven

Er kunnen preventieve maatregelen tegen ratten genomen worden. Dit kan bijvoorbeeld door het beperken van de beschikbare schuilgelegenheden door het dichtmaken van kleine openingen in gebouwen. Het voedselaanbod kan ook preventief beperkt worden, bijvoorbeeld door afval in afgesloten containers op te slaan en voedsel voor ratten af te schermen of op te ruimen. Door het treffen van preventieve maatregelen kan rattenoverlast echter niet volledig voorkomen worden. Ratten maken bijvoorbeeld ook gebruik van erven, tuinen en boomgaarden, die niet preventief ongeschikt gemaakt kunnen worden. Ook is het hermetisch afsluiten van gebouwen of stallen niet altijd mogelijk of wenselijk. De actieve bestrijding van deze soorten blijft daarom noodzakelijk, aangezien niet alle overlast met de inzet van preventieve middelen kan worden voorkomen. Actieve bestrijding is vooral noodzakelijk op plaatsen met een hoger risico voor de volksgezondheid of voedselveiligheid, zoals op boerenerven en bij voedingsmiddelenbedrijven.

De bestrijding van ratten wordt vooral geassocieerd met het gebruik van klemmen of bestrijdingsmiddelen. Bestrijding van deze soorten met klemmen, welke in principe zijn aangewezen als een verboden middel, is mogelijk omdat in de wet een uitzondering is gemaakt voor het voorhanden hebben en gebruiken van klemmen die uitsluitend geschikt en bestemd zijn voor het vangen en doden van bruine ratten, zwarte ratten, huismuizen en mollen (Artikel 11.72 lid 1 onderdeel b onder 1). Het plaatsen van klemmen is beperkt effectief, mede doordat deze soorten de klemmen kunnen gaan mijden nadat soortgenoten zijn gevangen of nadat dieren uit een klem hebben weten te ontsnappen. Daarnaast zorgt de hoge reproductie van deze soorten dat in veel locaties de aantallen niet afdoende kunnen worden bestreden met enkel het plaatsen van dergelijke vangmiddelen. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen heeft ongewenste neveneffecten, omdat de toegepaste bestrijdingsmiddelen in het

milieu en de voedselketen terecht komen. Hierdoor kan het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen negatieve effecten hebben op roofvogels, marterachtigen en huisdieren. Ook worden bepaalde bestrijdingsmiddelen geassocieerd met het onnodig lijden van ratten. Het gaat dan vooral om middelen die niet direct tot de dood leiden. In Europees verband wordt het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen daarom steeds verder beperkt. Voor professionele bestrijders is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen al grotendeels verboden. Vanaf 2023 is het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen bij rattenbestrijding algemeen beperkt, ook voor burgers.

De mogelijkheden met betrekking tot preventieve en alternatieve bestrijdingsmiddelen zijn bij aanhoudende overlast zodoende onvoldoende effectief. Om overlast op een adequate wijze te bestrijden en de kans op gezondheidsrisico's in te perken is het toestaan van aanvullende mogelijkheden noodzakelijk.

3.3 Onnodig lijden

Op grond van artikel 11.28 Bal geldt voor eenieder die een dier doodt of vangt, de verplichting om te voorkomen dat het dier onnodig lijdt. Dit geldt dus ook bij de bestrijding van ratten en hiermee is rekening gehouden bij de beoordeling van de aanvraag om maatwerkvoorschriften.

Het in dit besluit genoemde middel, het luchtdrukgeweer, is voor het beperken van de populaties van bruine ratten het meest effectieve middel dat bovendien ook vanuit dierenwelzijn te prefereren is boven meer dieronvriendelijke methodes zoals klemmen en (chemische) bestrijdingsmiddelen. Bij bestrijding door middel van een luchtdrukgeweer wordt er met precisie geschoten zodat het dier op slag wordt gedood. Hierdoor wordt onnodig (langdurig) lijden beter voorkomen dan bij het gebruik van klemmen en chemische bestrijdingsmiddelen.

3.4 Belangen

De bestrijding van ratten is noodzakelijk gelet op het beschermen van de volksgezondheid en de gezondheid van vee. Het RIVM en het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen (KAD) geven aan dat ratten ziektekiemen bij zich kunnen dragen. Knaagdieren kunnen dierziekten als varkenspest, pseudovogelpest, trichinose en de ziekte van Aujeszky (pseudorabiës) overdragen op dieren. In Nederland is voor mensen en honden de overdracht van de ziekte van Weil (leptospirose) vooral een risico. Per jaar worden gemiddeld 30 gevallen van veelal ernstige leptospirose gediagnosticeerd. Een deel van deze besmettingen is wel in het buitenland opgelopen. Met name op boerenerven, bij voedingsmiddelenbedrijven en bij zwemwater is er een risico op verspreiding van ziektes en overlast. Vanwege deze risico's worden knaagdieren zowel preventief als actief bestreden.

Ook worden ratten aangeduid als een van de mogelijke oorzaken van stalbranden. Door te knagen aan kabels zou er kortsluiting kunnen ontstaan, met brand tot gevolg. Daarom wordt de bestrijding van knaagdieren genoemd in het Actieplan brandveilige veestallen 2018-2022. Het Actieplan is voortgekomen uit een convenant tussen de LTO Nederland, de Dierenbescherming, het Verbond van Verzekeraars, Brandweer Nederland en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en richt zich op het terugdringen van het aantal stalbranden. In het kader van het actieplan wordt gewerkt aan het borgen van Integrated Pest Management (IPM), ofwel geïntegreerd plaagdierbeheer. Actieve bestrijding van plaagdieren kan een onderdeel zijn van IPM.

Wij hechten veel waarde aan volksgezondheid en (voedsel)veiligheid. Daarom achten wij de bestrijding van ratten noodzakelijk.

3.5 Begrenzing gebied bestrijding

Dit maatwerkbesluit voor de bestrijding van de bruine en zwarte rat is aangevraagd voor het gehele grondgebied van de provincie Drenthe, inclusief de bebouwde kom en de aangrenzende terreinen. Gezien ratten overal voorkomen en op veel plaatsen schade kunnen veroorzaken is dit een wenselijke grootte van het gebied. Echter is er ruimtelijke beperking aangebracht door een grondgebruikersverklaring te vereisen waaruit blijkt dat de aanvrager, in opdracht van gebruikers of eigenaren, verantwoordelijk is voor de uitvoering van plaagdierbestrijding. Daarnaast is het gebruik op erven toegestaan en duidelijk gedefinieerd als het kadastrale bouwvlak van het betreffende perceel.

3.6 Beoordeling per artikel

In de aanvraag worden maatwerkvoorschriften verzocht voor verschillende artikelen. Onderstaand wordt per artikel onderbouwd hoe en tot welk besluit wij gekomen zijn.

3.6.1. Gronden niet zijnde jachtvelden 11.76, lid 1

De regels in artikel 11.76, lid 1 van het Bal houden onder meer in dat het geweer ter uitvoering van de wet alleen wordt gebruikt op een jachtveld met een aaneengesloten oppervlakte van tenminste 40 hectare en afmetingen waarbinnen een cirkel met een straal van tenminste 150 meter kan worden beschreven. Rattenbestrijding vindt met name plaats op locaties die niet aan deze voorwaarden voldoen namelijk op en rondom boerenerven, recreatieplassen en andere (dicht) bebouwde gebieden. De aanvrager verzoekt dan ook het geweer te mogen gebruiken op gronden die niet voldoen aan deze regels. Daarom is er een maatwerkvoorschrift aangevraagd voor dit onderdeel.

De eisen gesteld aan een jachtveld dienen onder meer om ervoor te zorgen dat de jachthouder een groot genoeg gebied in beheer heeft om voor een redelijke wildstand te kunnen zorgen en om te smalle jachtvelden te voorkomen. Bij te smalle jachtvelden (met een straal kleiner dan 150 meter) bestaat er namelijk een groter risico voor de veiligheid bij het gebruik van het hagel en/of kogelgeweer. Het behouden van een redelijke wildstand is voor de bruine rat en zwarte rat niet relevant. Een luchtdrukgeweer is minder krachtig en wordt op relatief korte afstand van het doel gebruikt. Door de werkwijze bij rattenbestrijding komt de veiligheid van de omgeving niet in het geding.

Gelet op bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen om af te wijken van artikel 11.76, lid 1 van het Bal.

3.6.2. Hulpmiddelen voor nachtelijk schieten 11.79, lid 2 en lid 6

De regels gesteld aan munitie hebben als doel om het veilig gebruik en het juiste gebruik voor het beoogde doel te borgen. Voor de jacht zijn kalibers en joules vastgelegd voor bepaalde soorten om ervoor te zorgen dat het gebruik van de munitie in combinatie met het doel geen gevaar vormt voor de directe omgeving en dat onnodig lijden in het doel voorkomen wordt. Voor een luchtdrukgeweer met betrekking tot rattenbestrijding zijn dergelijke artikelen niet beschikbaar.

Bij het gebruik van een luchtdrukgeweer ten behoeve van rattenbestrijding dient gebruikt gemaakt te worden van munitie die geschikt is voor deze geweren en het beoogde doel, te weten het doden van bruine rat en zwarte rat. Vanuit de in de wet voorgeschreven verplichting om bij het vangen of doden van dieren te voorkomen dat dieren onnodig lijden, zien wij reden om nadere eisen te stellen aan het type kogel dat moet worden gebruikt voor het doden van bruine rat. Dit betekent dat de gebruikte luchtdrukgeweren een minimaal kaliber van 4,5 mm (.177 inch) en een maximaal kaliber van 5,5 mm (22 inch) mogen hebben. Daarnaast hebben de gebruikte luchtdrukgeweren een maximale mondingsenergie van 35 joule.

Gelet op bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen om af te wijken van artikel 11.97, lid 2 en lid 6 van het Bal.

3.6.3. Hulpmiddelen voor nachtelijk schieten 11.79, lid 5

Artikel 11.79 lid 5 van het Bal stelt dat een geweer niet voorzien mag zijn van een geluiddemper, kunstmatige lichtbron, voorziening om de prooi te verlichten, vizier met beeldomzetter, elektronische beeldversterker of enig ander instrument om 's nachts te schieten.

Ratten zijn nacht actieve dieren, waardoor bestrijding met een luchtdrukgeweer uitsluitend na zonsondergang mogelijk is. Om effectief te kunnen bestrijden is het beschikbaar stellen van hulpmiddelen om te schieten in de nacht een vereiste. Daarnaast maken deze hulpmiddelen het mogelijk om duidelijk onderscheid te maken tussen het te bestrijden plaagdier en andere aanwezige dieren of mensen, wat de veiligheid ten goede komt. De bestrijder beschikt bovendien over een door de politie verleend draagverlof, waaruit blijkt dat hij geen gevaar vormt voor zichzelf, de openbare orde of de veiligheid. Het enige onderdeel wat niet wordt vergund van Artikel 11.79, lid 5 is “enig ander instrument om 's nachts te schieten”, omdat deze bepaling te onduidelijk is om te vergunnen en zo een vrijbrief zou kunnen vormen voor het gebruik van ongewenste middelen.

Gelet op het bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen voor afwijking van artikel 11.79, lid 5 van het Bal.

3.6.4. Voor zonsopgang en na zonsondergang 11.83 lid onder a

Artikel 11.83 van het Bal houdt een verbod in om het geweer op specifieke locaties of tijdstippen te gebruiken. Volgens artikel 11.83, eerste lid, onder a is het verboden om een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang te gebruiken. Ratten zijn nacht actieve dieren waardoor bestrijding met een luchtdrukgeweer enkel na zonsondergang plaats kan vinden. De aanvrager zou de bestrijding daarom met name 's avonds en 's nachts willen uitvoeren, wanneer ratten actief zijn. Zodoende is er een maatwerkvoorschrift aangevraagd voor artikel 11.83 lid 1 onder a.

Deze regels aan het gebruik van het geweer zijn gesteld om de veiligheid in de omgeving te kunnen borgen en om verstoring van mogelijk aanwezige rustende dieren zoveel mogelijk te beperken.

Doordat ratten met name in de nacht actief zijn is het nodig om op dit moment te kunnen bestrijden om adequaat te kunnen zijn. De veiligheid komt door het in de nacht schieten in het geding doordat een doel niet goed onderscheiden kan worden en doordat er geen goed zicht is op de, in de omgeving, aanwezige dieren en mensen. De bestrijder gaat daarom gebruik maken van verschillende nachtzichtmiddelen om deze veiligheidsrisico’s te verminderen. Hierdoor kan de veiligheid van de omgeving en rust in de natuur geborgd worden. Bovendien is de bestrijder in het bezit van draagverlof, verleend door de korpschef van de politie, waaruit blijkt dat deze geen gevaar voor zichzelf, de openbare orde of veiligheid kan vormen.

Gelet op bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen om af te wijken van artikel 11.83, lid 1 onder a van het Bal.

3.6.5. Bebouwde kom 11.83 lid 1 onder b

Uit artikel 11.83, eerste lid, onder b volgt een verbod om het geweer te gebruiken binnen de in een omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour jacht, of op terreinen die onmiddellijk aan die bebouwingscontour grenzen. Bestrijding vindt met name plaats binnen gebouwen zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Zodoende wil de aanvrager ook de mogelijkheid hebben om bestrijding

binnen de bebouwde kom uit te voeren of (direct) daaraan grenzende terreinen. Daarom is ook voor dit artikel een maatwerkvoorschrift aangevraagd.

Omdat ratten ook risico's voor de volksgezondheid met zich meebrengen is het bestrijden van de soort zeker in bebouwde en bevolkte gebieden belangrijk om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Omdat verplicht gesteld is dat de bestrijder in het bezit is van schriftelijke toestemming van de eigenaar om daar bestrijding uit te mogen voeren, zal er alleen gericht op plekken met overlast bestreden worden. Hierdoor is de openbare orde en veiligheid voldoende geborgd.

Gelet op bovenstaande achten wij het acceptabel om toestemming te verlenen om af te wijken van artikel 11.83, lid 1 onder b van het Bal.

4. Conclusie

Gelet op bovenstaande toelichting op:

- De noodzaak van de bestrijding van bruine en zwarte rat;
- De beperkte mogelijkheden van bestrijding op grond van de algemene regels van het Bal;
- Het ontbreken van alternatieven;
- De verplichting om onnodig lijden te voorkomen;
- De afweging van relevante belangen;
- De afwegingen per artikel waarvoor maatwerk is gevraagd;

En gelet op de natuurbescherming, het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid en het beschermen van het milieu, concluderen wij dat de gevraagde maatwerkvoorschriften verleend kunnen worden.